

Правен бюлетин

Акценти в броя:

Обнародвани нормативни актове

- Наредба № 1 от 26 януари 2016 г. за хигиената на храните
- Наредба № 2 от 29 януари 2016 г. за условията и реда за сертифициране на „балнеолечебен (медицъл СПА) център“, „СПА център“, „уелнес център“ и „таласотерапевтичен център“
- Наредба № Е-РД-04-1 от 22 януари 2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради
- Постановление № 26 от 9 февруари 2016 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет
- Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 32 от 1997 г. за служебните архиви на нотариусите и нотариалните кантори
- Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2007 г. за водене, съхранение и достъп до търговския регистър
- Постановление № 16 от 28 януари 2016 г. за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират по Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина, приета с Постановление № 296 на Министерския съвет от 2007 г.

Внесени законопроекти

Съдебна практика

Календар

Анализи

Предявяване на иск за обезщетение за вреди в резултат от нарушение на конкурентното право – предстоящи изменения

Обнародвани нормативни актове

Наредба № 1 от 26 януари 2016 г. за хигиената на храните

Наредбата е обнародвана в бр. 10 на Държавен вестник от 5.02.2016 г. и се издава на основание чл. 17, ал. 2 от Закона за храните, като определя:

- хигиенните изисквания към производителите и търговците на храни, включително към лицата,

които осъществяват първично производство на храни и свързани с това производство дейности;

- хигиенните изисквания към първичното производство на храни;
- хигиенните изисквания към обектите за производство и търговия с храни;
- условията за производство и търговия с храни.

Със същия брой на Държавен вестник е обнародвана и Наредба за отменяне на Наредба № 21 от 2002 г. за специфичните критерии и изисквания за чистота на добавките, предназначени за влагане в храни.

Наредбата е в сила от 5.02.2016 г.

Наредба № 2 от 29 януари 2016 г. за условията и реда за сертифициране на „балнеолечебен (медикул СПА) център“, „СПА център“, „уелнес център“ и „таласотерапевтичен център“

В бр. 11 на Държавен вестник от 9.02.2016 г. е обнародвана наредбата, определяща условията и реда за сертифициране на самостоятелните и прилежащите към места за настаняване в курортна и градска среда балнеолечебни (медикул СПА), СПА, уелнес и таласотерапевтични центрове, както и минималните задължителни изисквания за изграждане, обзавеждане и оборудване, предлагани услуги и квалификация на персонала, на които трябва да отговарят съответните центрове, за да получат сертификата за „Балнеолечебен (медикул СПА) център“, „СПА център“, „Уелнес център“ или „Таласотерапевтичен център“.

Наредбата дава и дефиниции на четирите вида центрове, които подлежат на сертифициране:

- **балнеолечебен (медикул СПА) център** е център, в който се прилагат здравни процедури, базирани на естествени лечебни фактори (минерална вода и/или лечебна кал), и се предлагат разнообразни терапевтични програми, които се провеждат в специализирано оборудвани кабинети, зали и помещения, предназначени за осъществяване на диагностика, лечение, рехабилитация и профилактика;
- **СПА център** е център, в който се прилагат разнообразни процедури, програми и ритуали, включващи използването на вода – минерална, изворна и друга, разрешена от закона, и/или лечебна кал, и/или морска вода, и/или други естествени природни фактори, чрез прилагане на класически и нетрадиционни методи на въздействие, целящи антистрес, релакс и психо-физическо възстановяване, както и насочени към красотата на човешкото тяло;
- **уелнес център** е център, в който се предлагат разнообразни рекреативни и козметично-разкрояващи процедури, програми и антистресови ритуали, както и холистични

подходи за постигане на физическо, емоционално, духовно, интелектуално, професионално и социално благосъстояние на личността;

- **таласотерапевтичен център** е център, в който се предлагат програми и ритуали, включващи използването на морска вода и/или естествени производни продукти, и/или лиманна кал, чрез класически и нетрадиционни терапевтични методи на въздействие, целящи възстановяване на психо-емоционалното и физическото здраве, както и насочени към красотата на човешкото тяло, които се провеждат в специализирано оборудвани кабинети, зали и помещения. Таласотерапевтичният център се изгражда в близост до морския бряг.

СПА центровете и уелнес центровете следва да бъдат вписани в публичния регистър на обектите с обществено предназначение по реда на Закона за здравето. В приложения към наредбата се пределят минималните изисквания за изграждане, обзавеждане и оборудване, обслужване, предлагани услуги и т.н. за четирите вида центрове.

Сертифицирането на обектите се извършва от министъра на туризма. Подава се заявление по образец, към което се прилагат изброените в наредбата документи. Издаденият сертификат е валиден за срок 5 години, като сертифицираните центрове се вписват в Националния туристически регистър.

В 6-месечен срок (до 13.08.2016 г.) от влизането в сила на наредбата лицата, извършващи дейност в центровете, са длъжни да ги приведат в съответствие с изискванията и да подадат заявление за сертифициране.

Наредба № Е-РД-04-1 от 22 януари 2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради (бр. 10 / 5.02.2016 г.)

Наредбата отменя Наредба № 16-1594 от 2013 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради.

Определят се условията и редът за:

- издаване на сертификати за проектни енергийни характеристики;
- извършване на обследване за енергийна ефективност на сгради и части от сгради в

експлоатация, включително изготвяне на доклади от обследването;

- издаване на сертификати за енергийни характеристики на сгради и части от сгради в експлоатация;
- изготвяне на оценка на енергийните спестявания на сгради.

Наредбата влиза в сила 30 дни след обнародването ѝ.

Постановление № 26 от 9 февруари 2016 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет (бр. 12 / 12.02.2016 г.)

С постановлението се въвеждат изменения и допълнения на **Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда** и **Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми**. Промените са във връзка с изменението на Закона за опазване на околната среда (ЗООС), обн. ДВ, бр.62 от 14.08.2015 г. Урежда се редът за провеждане на процедурата по ОВОС за инвестиционни предложения за изграждане и експлоатация на предприятия/съоръжения с нисък и висок рисков потенциал по отношение на новите изисквания на чл. 99б на ЗООС и глава седма на Закона относно контрола на опасностите от големи аварии. Постига се обвързване на приложимите административни режими в глава шеста и седма на ЗООС, което води до намаляване на административната тежест и ускоряване на инвестиционния процес, при запазване на високо ниво на защита на околната среда и човешкото здраве.

С измененията и допълненията в Наредбата за ОВОС и Наредбата за ЕО се облекчават процедурите по ОВОС и ЕО чрез още по-детайлно указване на необходимите действия, които участващи в процеса страни следва да предприемат и реда за тяхното провеждане, със защита на обществения достъп до информацията и участието на заинтересованите страни в процеса на вземане на решения.

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 32 от 1997 г. за служебните архиви на нотариусите и нотариалните кантори (бр. 12 / 12.02.2016 г.)

Въвеждат се изменения във връзка с достъпа до информационната система към Нотариалната камара. Служебните справки се извършват чрез предоставен от Камарата достъп с **квалифициран електронен подпис**. Предоставя се право на безвъзмезден достъп до информационната система на държавни органи и длъжностни лица за служебни цели и съобразно

правомощията им, при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни. Справки от информационната система се предоставят и на банки с оглед извършваната от тях дейност, срещу заплащане цената на услугата.

Създава се задължение за нотариуса да въвежда и изпраща незабавно в информационната система на Нотариалната камара:

- извлечение от документи, които по силата на закон следва да са с нотариално удостоверен подпис и да се представят при извършване на вписване, заличаване на вписване или обявяване в търговския регистър или в Централния регистър на особените залози;
- извлечение от пълномощно, след нотариално удостоверяване на подпис, когато в него е включено упълномощаване за извършване на действие пред банка, както и документ с нотариално удостоверен подпис, с който се оттегля дадено такова пълномощно.

В преходните и заключителни разпоредби се предвижда издаването на Инструкция за осъществяване на достъп до информационната система по чл. 28б от Закона за нотариусите и нотариалната дейност.

Измененията и допълненията влизат в сила на 13.04.2016 г.

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2007 г. за водене, съхранение и достъп до търговския регистър (бр. 12 / 12.02.2016 г.)

В раздела, уреждащ регистърното производство, се създават нови разпоредби, които дават право на достъп на длъжностното лице по регистрацията за служебни цели до Националната база данни „Население“ за установяване и проверка на данните за гражданската регистрацията на лицата, както и до информационната система на Нотариалната камара за установяване и проверка на документи с нотариално удостоверен подпис.

Длъжностното лице по регистрацията вече дава указания на заявителя за отстраняване на нередовност и при непредставени документи с нотариално удостоверени подписи, които не се намират в информационната система на Нотариалната камара, както и когато са представени документи, в които е налице несъответствие с данните за гражданска регистрацията на лицата в Национална база данни „Население“. Запазват се досегашните хипотези, при

които се дават указания – когато не са приложени всички документи, които се изискват по закон, както и когато не е платена дължимата държавна такса.

Измененията и допълненията влизат в сила на 13.04.2016 г.

Постановление № 16 от 28 януари 2016 г. за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират по Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина, приета с Постановление № 296 на Министерския съвет от 2007 г.

Въвежда се такса в размер на 800 лева за оценка на документацията за поддържане на реимбурсния статус на включен в Позитивния лекарствен списък лекарствен продукт. (бр. 9 / 2.02.2016 г.)

Други обнародвани нормативни актове:

Наредба № 30 от 21 януари 2016 г. за изчисляване размера на дължимите от банките премийни вноски по Закона за гарантиране на влоговете в банките (бр. 10 / 5.02.2016 г.)

Наредба за изменение на Наредба № 8121з-773 от 2015 г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите на Министерството на вътрешните работи (бр. 9 / 2.02.2016 г.)

Наредба № 1 от 22 януари 2016 г. за прилагане на подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. (бр. 9 / 2.02.2016 г.)

Наредба № Е-РД-04-2 от 22 януари 2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите (бр. 10 / 5.02.2016 г.)

Наредба № 2 от 3 февруари 2016 г. за условията и реда за регистрация на техниката по Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника (бр. 11 / 9.02.2016 г.)

Наредба № 3 от 3 февруари 2016 г. за извършване на техническите прегледи на техниката по Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника (бр. 11 / 9.02.2016 г.)

Наредба № 4 от 3 февруари 2016 г. за реда за пускане на пазара на употребяваната техника по Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника (бр. 11 / 9.02.2016 г.)

Наредба № 5 от 3 февруари 2016 г. за периодичните проверки на оборудването за прилагане на продукти за растителна защита (бр. 11 / 9.02.2016 г.)

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2013 г. за условията и реда за оценяване на изпълнението на функционалните задължения от военнослужещите от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и от Българската армия при изпълнение на военната служба в състава на български или многонационални формирования извън територията на Република България (бр. 10 / 5.02.2016 г.)

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-15 от 2010 г. за условията, размерите и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения за специфични условия при изпълнение на военната служба на военнослужещите и за специфични условия на труд на цивилните служители от Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия (бр. 11 / 9.02.2016 г.)

Постановление № 24 от 4 февруари 2016 г. за изменение на Наредбата за таксите за използване на летищата за обществено ползване и аеронавигационно обслужване в Република България, приета с Постановление № 280 на Министерския съвет от 1998 г. (бр. 11 / 9.02.2016 г.)

Внесени законопроекти

Законопроект за оценка на риска по хранителната верига

Предвижда се пресструктуриране на действащия Център за оценка на риска в Център за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) към министъра на земеделието и храните. ЦОРХВ следва да извършва научния анализ и да предоставя научна оценка на риска във всички аспекти на хранителната верига и да бъде извън структурата на контролен орган.

Не се предвижда ЦОРХВ да има контролни функции върху бизнес операторите по хранителната верига, да взима управленски решения и да провежда законодателната политика. ЦОРХВ ще предоставя научнообоснован анализ, който да е основата на осъществяване на посочените процеси от компетентните органи.

Законопроект за кредитите за недвижими имоти на потребители

Законът има за цел да въведе изискванията на европейското законодателство, включително Директива 2014/17/ЕС, за която държавите членки следва да въведат мерки за нейното прилагане от 21 март 2016 г.

В приложното поле на закона се включват две основни категории кредити – обезпечени с ипотека върху недвижим имот и кредити с цел придобиване или запазване на вещно право върху недвижим имот.

Законопроектът съдържа детайлна уредба на информацията, която кредиторите и кредитните посредници трябва да предоставят на потребителите. Въвежда се задължение за кредиторите и обвързаните кредитни посредници да осигурят на разположение на потребителите обща информация за предлаганите кредитни продукти. В съответствие с директивата се въвежда и стандартизирана форма на преддоговорната информация.

Нов момент в уредбата на преддоговорните отношения е въвеждането на изисквания за предоставянето на съвет – услуга по предоставяне на индивидуални препоръки на потребителя във връзка с кредит. Разписани са и подробни изисквания по отношение на рекламата, както и по-строги изисквания за извършване на оценка на кредитоспособността на потребителите. Повишават се изискванията по отношение на извършването на оценка на недвижими имоти.

Законопроектът изисква кредиторите и кредитните посредници да приемат и да прилагат политики за възнагражденията на своите служители, а кредиторите да приемат и да прилагат и политики за възнагражденията на кредитните посредници, с които са обвързани.

Предвижда се въвеждането на подробни правила за изчисляване на годишния лихвен процент на разходите по кредита, съобразени със специфичните особености на ипотечните кредити. С цел превенция и справяне със ситуацията на свързателна задълженост на потребители, законопроектът въвежда изискване за кредиторите да приемат и да прилагат правила за работа с кредитополучатели със затруднения при погасяване на кредити.

В съответствие с Директива 2014/17/ЕС се въвежда регистрационен режим за извършване на дейност по кредитно посредничество. Създава се и задължение за кредиторите в рамките на вътрешните си правила да

предвиждат процедури за подаване на възражения, решаване на спорове и определяне на обезщетения във връзка с предоставянето на кредити за придобиване на недвижим имот или кредити, обезпечени с ипотека.

Предвижда се разпоредбите на този закон да не се прилагат за договори за кредит за недвижими имоти, сключени с потребители преди датата на влизането му в сила, с изключение на разпоредбите, касаещи предсрочно погасяване на кредита.

Законопроект за изменение и допълнение на Закона за публичните финанси

Предлагат се промени, с които се въвежда ред за откриване на процедура по финансово оздравяване на общини и предприемането на редица мерки с цел постигане на финансова устойчивост и стабилност на местните финанси.

Дефинирани са условия, наличието на които показва до каква степен общините са с финансови затруднения. Когато се установи, че са налице три или повече от условията, е предвидено кметът на общината да уведоми общинския съвет, че общината се намира във финансово затруднение и да предложи на общинския съвет откриване на процедура за финансово оздравяване.

Предвижда се общинският съвет да възлага на кмета на общината да направи искане до министъра на финансите за финансово подпомагане на общината под формата на временен безлихвен заем от централния бюджет за целите на изпълнението на плана за финансово оздравяване.

В законопроекта е предвидено и бюджетите на общините с открита процедура за финансово оздравяване да се съгласуват предварително с министъра на финансите и да се разглеждат от общинския съвет заедно със становището на министъра на финансите.

Процедура по финансово оздравяване ще могат да стартират общини с риск от наличие на необезпечени задължения. По предложение на министъра на финансите с акт на Министерския съвет на общините може да бъде отпусната допълнителна субсидия от централния бюджет за погасяване на безлихвените заеми при определени условия, доказващи че са предприети необходимите действия за финансово оздравяване на общините и за изпълнение на плана за финансово оздравяване.

Съдебна практика

Решение № 14820 от 10 декември 2014 г. по административно дело № 10395 от 2014 г.

Съдът прогласява за нищожна нормата на § 2 от допълнителните разпоредби на Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, според която в случаите по чл. 64 от Гражданския процесуален кодекс (отм.), както и в случаите на чл. 78, ал. 5 от Гражданския процесуален кодекс и чл. 161, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс присъденото възнаграждение не може да бъде по-ниско от двукратния размер на възнагражденията, посочени в наредбата.

Календар

24.02.2016

Изготвяне на годишна данъчна декларация по ЗКПО и отчитане на данъци – Семинар на „Делойт България“

25.02.2016, 9:00

Innovation Explorer 2016 (платено събитие) – конференция в София Техпарк в сферата на иновациите с лектори Йорданка Фандъкова, Левон Хампарцумян и др.

25.02.2016, 18:00

Lifestyle - Source of Money – безплатен семинар във Висшето училище по застраховане и финанси с лектор Крис Лиасидис, Академичен директор в Университета Шефилд

Анализи

Предявяване на иск за обезщетение за вреди в резултат от нарушение на конкурентното право – предстоящи изменения

В края на 2014 година Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз приеха Директива 2014/104/ЕС относно някои правила за уреждане на искове за обезщетение за вреди по националното право за нарушения на разпоредбите на правото на държавите членки и на Европейския съюз в областта на конкуренцията. Директивата следва да се транспонира в местното законодателство на държавите членки до 27 декември 2016 г., като целта на предвидените промени е да се осигури равностойна защита за всяко лице, претърпяло вреди вследствие на нарушение на конкурентното право в съответната държава членка, както и да се гарантира ефективността на исковете за обезщетение за вреди, предявени пред националните

съдилища. Приложното поле на новите правила включва само нарушения на националното конкурентно право, които засягат търговията между държавите членки по смисъла на член 101 и 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Настоящият коментар има за цел да изложи най-значителните промени, които следва да настъпят за българското законодателство в областта на конкуренцията в резултат на Директивата.

Давностни срокове

Новата Директива отдава значително внимание на давностните срокове за предявяване на иск за обезщетение за вреди. Основните промени тук касаят момента, в който давностният срок започва да тече. Според настоящата уредба на Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК), искът за обезщетение се погасява в срок от 5 години от влизането в сила на решение на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) или решение на Върховния административен съд, което потвърждава решение на КЗК за извършено нарушение по закона. Директива 2014/104/ЕС предлага различен подход, базиран върху нарушението и информацията, която ищецът има за него. Предвижда се давностният срок да не започва да тече, преди прекратяване на нарушението на конкурентното право и узнаването от ищеца на:

- (i) поведението на нарушителя и факта, че то представлява нарушение на конкурентното право;
- (ii) факта, че нарушението на конкурентното право му е причинило вреда; и
- (iii) идентичността на нарушителя.

Изброените предпоставки са кумулативни. С цел избягването на неясноти относно момента на узнаване, Директивата предвижда прилагането на „разумно предположение“, че този момент е настъпил.

Давностният срок следва да се спре (прекъсне), ако КЗК предприеме действия с цел разследване или образуване на производство във връзка с нарушение на конкурентното право, което е свързано с иска. Давностният срок следва да се възобнови най-рано една година след прекратяване на съответното производство. Сроктът следва също да се спре, когато страните прибегнат до решаване на спора по взаимно съгласие. Редно е да се отбележи, че спирането на срока се прилага само по отношение на страните-участници в решаването на спора по взаимно съгласие.

Солидарна отговорност на нарушителите

С цел адресиране специфичния характер на картелните споразумения, Директивата предвижда предприятията, които са нарушили конкурентното право чрез общо поведение, да носят солидарна отговорност за вредата, причинена с нарушението. Впечатление тук прави специалният режим, предвиден за малките и средните предприятия (МСП) съгласно Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията (персонал под 250 души, оборот под 50 милиона евро и годишен баланс под 43 милиона евро). МСП се освобождава от отговорност пред своите преки и непреки купувачи, когато (1) пазарният му дял от съответния пазар е бил под 5% във всеки един момент по време на извършване на нарушението на конкурентното право и (2) прилагането на обичайните правила за солидарна отговорност би застрашило по непоправим начин неговата икономическа жизнеспособност и би довело до това неговите активи да загубят цялата си стойност. Изключението не се прилага, когато (1) МСП е било водещо при извършването на нарушението или е принудило други предприятия да участват в него, или (2) МСП има установени предишни нарушения на конкурентното право.

Прехвърляне на надценки

Директивата отделя особено внимание на прехвърлянето на надценки по веригата на доставки, като специфичен момент при установяване на претърпените от ищеца вреди. Когато се претендира вреди в следствие на прехвърлена надценка, доказателствената тежест по отношение на съществуването и обема на това прехвърляне се носи от ищеца. Счита се, че ищецът е доказал прехвърлянето на надценката към себе си, когато е доказал, че:

- (i) ответникът е извършил нарушение на конкурентното право;
- (ii) нарушението на конкурентното право е довело до надценка за прекия купувач на ответника; и
- (iii) непрекият купувач е закупил стоките или услугите, предмет на нарушението на конкурентното право, или е закупил стоки или услуги, получени или съдържащи такива стоки и услуги.

Предвижда се също възможността прехвърлянето на надценката да се използва като защита от ответника. В тази хипотеза ответникът носи доказателствената тежест да покаже, че ищецът е прехвърлил цялата или

част от надценката вследствие на нарушение на конкурентното право.

За да се избегне разнородна практика при изчисляване размера на надценката, Европейската комисия следва да приеме съответните насоки.

Решаване на спорове по взаимно съгласие

С идеята да се насърчат извънсъдебните споразумения между страните, Директивата регламентира действието на решаването на спорове по взаимно съгласие спрямо текущи и бъдещи производства, свързани с иск за обезщетение за вреди. Предвижда се възможността съответният национален съд да може да спре текущо производство за срок до две години, когато страните по него участват в решение на спора по взаимно съгласие.

Когато страните постигнат доброволна спогодба, претенциите на увредено лице, участник в извънсъдебното уреждане на спора, се намаляват с дела от вредата на участвалия в извънсъдебното уреждане на спора извършител, причинена в резултат на нарушение на конкурентното право. В последствие, същото увредено лице може да предяви останалата част от претенцията си (в случай, че има такава) само срещу неучаствали в извънсъдебното споразумение съизвършители. Изключение е предвидено в случаите, в които неучаствалите съизвършители не могат да платят обезщетението за вредите, съответстващи на останалата част от претенцията на увреденото лице.

Христо Милушев
Адвокатски
сътрудник

За контакти

адв. Ренета Петкова
Съдружник
rpetkova@deloittece.com

адв. Звезделина Филова
Мениджър
zfilova@deloittece.com

Адвокатско дружество
„Делойт Лигъл“
бул. „Ал. Стамболийски“ 103
София Тауър (Мол София)
гр. София 1303
България
Телефон: + 359 (2) 8023 300
Факс: + 359 (2) 8023 350
www.deloitte.bg